

Utredning - Länsgemensam rekrytering av familjehem och kontaktfamiljer

Inledning, förslag

Förslaget är att det inrättas en länsgemensam enhet som ansvarar för rekrytering och utbildning av familjehem och i viss mån kontaktfamiljer. Kostnaden för verksamheten uppgår totalt till 4,3 miljoner kronor per år. Verksamheten föreslås bedrivas som ett projekt under perioden 2015-07-01 - 2017-06-30 för att därefter utvärderas. Under projekttiden görs en noggrann uppföljning av nyttjandegraden i varje kommun.

Bakgrund

Frågan om att starta en länsgemensam rekrytering av familjehem har diskuterats sedan 2009. Under vintern 2010/2011 gjordes en kartläggning av familjehemsvården i Jönköpings län där det framkom att nästan alla kommuner i länet var intresserade av att samverka kring rekrytering av familjehem. Socialcheferna i länet beslutade under våren 2011 att en arbetsgrupp skulle tillsättas för att utreda frågan. Arbetsgruppen bestod av socialsekreterare inom familjehemsvården från Aneby, Jönköping, Nässjö och Värnamo samt representant från FoUrum. Beslutsunderlag togs fram och processades med hela nätverket för familjehemsvård i länet samt med cheferna för barn- och ungdomsvården inom socialtjänsten i Jönköpings län. (I bilaga går det att läsa mer om förhoppningar och farhågor som kom fram i tidigare utredningsprocess, samt jämförelser med liknande rekryteringssamarbete i landet.) Vid presentation i PKN 2013-04-19 togs beslutet att godkänna förslaget om Länsgemensam rekrytering och utbildning av familjehem och kontaktfamiljer.

Beslutsförslaget hänvisades sedan till respektive kommun för vidare beslut i frågan. Flera kommuner beslutade att ställa sig bakom förslaget, men några kommuner ansåg inte att det fanns ekonomiska möjligheter att till 2014 genomföra den gemensamma satsningen. Socialcheferna beslutade därför under hösten 2013 att avvakta satsningen och ta upp frågan för nytt beslut 2014, med planerad start 2015.

En viktig aspekt att ha med i denna fråga är de nya föreskrifterna SOSFS 2012:11 där 3 kap 1§ lyder:

Socialnämnden ska kartlägga och analysera behovet av familjehem

och hem för vård eller boende för placeringar av barn och unga på kort och lång sikt.

Nämnden ska, med kartläggningen och analysen som utgångspunkt, planera för och vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa tillgången till hem som kan erbjuda vård som är trygg, säker, ändamålsenlig och präglad av kontinuitet.

Detta innebär med andra ord att kommunen har ett tydligare ansvar att förutsäga sitt framtida behov av familjehem (och HVB), och utifrån det säkerställa tillgången till bra familjehem (och HVB).

I februari 2014 kom ett delbetänkande (SOU 2014:3) med flera förslag till förändringar inom familjehemsvården. Ett av förslagen är att familjehem och jourhem ska utredas i två steg. I det första steget ska hemmets allmänna lämplighet utredas och leda fram till ett beslut om medgivande. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till de tilltänkta familjehems- eller jourhemsföräldrarnas personliga egenskaper, hälsa och sociala förhållanden samt deras förmåga att ge den omvårdnad och fostran som placerade barn i allmänhet behöver. En kontroll ska alltid göras i Rikspolisstyrelsens misstanke- och belastningsregister. I nästa steg - inför en placering - ska en bedömning göras om hemmet kan tillgodose det specifika barnets behov. Inför varje ny placering i hemmet ska en förnyad registerkontroll göras. Det föreslås också begränsningar i antalet placerade barn i varje familjehem.

Nya aspekter

Vid socialchefsträffen 2014-01-31 diskuterades frågan återigen och FoUrum fick i uppdrag att uppdatera det tidigare beslutsunderlaget och att då också ta hänsyn till de behov av familjehem som finns för ensamkommande flyktingbarn.

140328 träffades cheferna för barn- och ungdomsvården samt socialsekreterare inom familjehemsvården i länet, och frågan diskuterades då.

Förslag till beslut

Förslaget är att det inrättas en länsgemensam enhet som ansvarar för rekrytering och utbildning av familjehem och i viss mån kontaktfamiljer. Verksamheten föreslås bedrivas som ett projekt under perioden 2015-07-01–2017-06-31 för att därefter utvärderas. Under projekttiden görs en noggrann uppföljning av nyttjandegraden i varje kommun.

Mål och uppdrag

Målet för verksamheten är att genom samverkan mellan länets kommuner effektivisera rekrytering och utbildning av familjehem och därigenom höja kvaliteten och öka tillgången till lämpliga familjehem samt höja kompetensen hos både familjehem och socialsekreterare inom familjehemsvården. Genom närmre samarbete ska större likhet mellan kommunerna eftersträvas t ex gällande ersättningsnivåer och det stöd som ges till familjehemmen.

Enhetens uppdrag är att på lika villkor hjälpa samtliga anslutna kommuner med rekrytering av familjehem, samt utbildning och fortbildning till familjehem. Rekryteringen ska göras så att det passar samtliga kommuner med beaktande av geografi, kvalitet och behoven hos de barn som varje enskild kommun behöver placera. I mån av tid ska stöd också ges till rekrytering och utbildning av kontaktfamiljer.

Med rekrytering menas annonsering, mottagning av intresseanmälningar, registerutdrag och en initial bedömning av familjen.

Reflektioner

I länets nätverk för familjehemsvård har målgruppen diskuterats flera gånger. Diskussionen har svängt och olika åsikter finns kring hur mycket enheten ska ägna sig åt rekrytering av kontaktfamiljer. Vissa kommuner vill att även kontaktfamiljer ska rekryteras gemensamt medan andra anser att denna uppgift bör skötas i varje kommun därför att kontaktfamiljer oftast rekryteras inom kommunen vilket gör uppgiften lämplig att sköta i den egna kommunen samt att enhetens beräknade resurser inte bedöms räcka till att även rekrytera kontaktfamiljer. Slutresultatet blev att en gemensam enhet rekryterar och förmedlar kontaktfamiljer i mån av tid. Detta innebär dock en osäkerhet i förväntningarna på verksamheten.

140328 diskuterades om och i så fall hur gruppen ensamkommande flyktingbarn påverkar en rekryteringsenhet. De åsikter som kom fram vid denna diskussion var att i grunden gäller enhetens rekrytering av familjehem till alla barn som bedöms vara i behov av familjehemsvård oavsett vilken grupp av barn det gäller. Däremot ansågs att de kommuner som regelmässigt bygger sitt mottagande av ensamkommande flyktingbarn på placering i familjehem (t ex de som skriver avtal om att ta emot yngre barn) inte kan förlita sig på rekryteringsenheten, utan måste själva bygga upp sin familjehemsvärksamhet för denna målgrupp. Däremot ska familjehem rekryteras

gemensamt till enstaka ensamkommande flyktingbarn som bedömts ha behov av familjehemsvård.

Omfattning

Enheten består av 5.0 tjänster varav ca 0.5 arbetsledare och ca 0.5 assistent. Personalen på enheten har några kommuner var som de är kontaktpersoner för.

Reflektioner

Det är en svår uppgift att bedöma hur stor resurs som krävs för rekryteringsenheten. De jämförelser som går att utgå ifrån är bl a Jönköpings rekryteringsgrupp och Familjepoolen i Sollentuna. Förslaget med 5.0 tjänster är en resurs som beräknat på befolkningsunderlag ligger mellan rekryteringsgruppen i Jönköpings kommun och familjepoolen. Länets nätverk för familjehemsvård är oroade för att resursen är för liten i förhållande till uppdraget. Som argument för denna oro framförs att det i uppdraget innefattas att ha nära kontakt med 13 kommuner och en hel del resor inom och även utanför länet till både kommuner och familjehem. En stor del av arbetstiden för enhetens anställda kommer att läggas på resor och samarbete med kommunerna. I diskussion med cheferna för länets barn- och ungdomsvård anser de att 5 tjänster är en tillräckligt bra start och om denna resurs visar sig vara för liten kan uppdraget begränsas till att bara omfatta rekrytering av familjehem, ej kontaktfamiljer och/eller en framställan om utökade resurser.

När frågan diskuterades igen 140328 var åsikterna ungefär desamma och utgångspunkten är att utgå från 5,0 tjänster och sedan utvärdera detta. Förhållanden som skulle kunna påverka resursbehovet är t ex rekryteringsbehovet till ensamkommande flyktingbarn samt om förslaget i SOU 2014:3 om att familjehem ska utredas i två steg går igenom. Om det första utredningssteget ska göras av rekryteringsenheten så är det betydligt mer omfattande än den ursprungliga tanken på en initial bedömning. Detta kommer i så fall att innebära ett behov av utökade resurser.

De 5.0 tjänsterna på en rekryteringsenhet skulle kunna användas på lite olika sätt. I det fall rekryteringsenheten skulle införlivas i Jönköpings kommun skulle en möjlighet vara att köpa del av assistentfunktion och del av chef från ordinarie verksamhet vilket kan göra att omfattningen på dessa delar kan bedömas annorlunda. Från länets nätverk för familjehemsvård poängterades att det är viktigt med resurser avsatta till informatörskompetens för hjälp att utveckla webb och annonsering mm i samband med rekrytering.

Huvudmannaskap

Under stor del av arbetsprocessen har strävan varit att enheten ska vara så organisatoriskt fristående från kommunerna som möjligt, framförallt utifrån kommunernas erfarenheter från Familjepoolen. Det har förts diskussioner om att enheten borde ligga inom Regionförbundets organisation, eller möjligen som oberoende men ändå knuten till Jönköpings kommun.

Reflektioner

I en diskussion med länets chefer för barn- och ungdomsvården i december 2012 öppnar de upp för möjligheten att enheten organisatoriskt kan tillhöra Jönköpings kommun och eventuellt t o m integreras med rekryteringsgruppen i Jönköpings kommun om det bedöms vara lämpligt och Jönköpings kommun ställer sig positiva till det. Detta behöver då kombineras med en stor transparens gällande enhetens verksamhet.

Organisation

Kommunerna behöver lägga ner engagemang i enheten och vara med och styra dess arbete, inriktning och utveckling. Det går att tänka sig olika typer av organisation. Förslagsvis tillsätts en styrgrupp som består av någon socialchef, några barn- och ungdomschefer samt representanter från ”familjehems nätverket”. Detta är dock en fråga som behöver diskuteras vidare.

Reflektioner över fördelar och nackdelar

Samarbete och samsyn

En gemensam enhet behöver ha en samsyn i familjehemsfrågorna och den samsynen behöver också genomsyra kommunernas syn på familjehemsvården vilket å andra sidan inte får utesluta vissa olikheter mellan kommunerna i familjehemsvården. För att detta ska vara möjligt krävs en tät kontakt mellan enheten och kommunerna. Enheten kommer inte att kunna rekrytera alla de familjehem som kommunerna har behov av vilket riskerar att skapa missnöje och konkurrens mellan kommunerna. För att minimera detta måste kommunerna ges möjlighet till omfattande insyn i enhetens arbete.

Effektivitet

Tanken med en gemensam enhet är att det ska bli lättare att hitta familjehem. Dessutom behöver inte flera kommuner slåss om samma familjehem samtidigt vilket bidrar till ett effektivare arbetssätt och inte heller behöver flera kommuner gallra bort

samma familjer som inte bedöms lämpliga, utan det görs vid ett tillfälle. I vissa av länets kommuner sker rekrytering av familjehem ”stötvis” idag utifrån behov. En gemensam enhet ger en större kontinuitet i rekryteringen vilket förhoppningsvis bidrar till effektivitet. Vissa familjer kan ta ganska ”smala” uppdrag och en gemensam enhet ger möjligheten att göra bättre matchningar och därmed också utnyttja fler familjehem. Eftersom de flesta av länets kommuner har svårt att anordna utbildning och fortbildning till familjehem är det en stor vinst med en gemensam enhet som får ansvar för denna uppgift.

De många och långa resorna som enhetens personal kommer att behöva göra är tidskrävande och inte så effektivt. För att få till en god samverkan och en samsyn mellan kommuner och rekryteringsenhet krävs att tid läggs på detta. Enhetens personal behöver arbeta nära varje ansluten kommun och kommunerna behöver lägga tid på att informera rekryteringsenheten och delta i styrgrupp o dyl.

Kvalitet

Personalen i enheten blir experter på just denna del och har möjlighet att arbeta upp välfungerande rutiner och arbetssätt vilket gör att kvaliteten höjs i rekryteringsarbetet. Detta tillsammans med grundutbildning för alla familjehem och möjlighet till fortbildning bör leda till att kvaliteten på familjehemmen och vården också höjs.

Utveckling

Om samarbetet kring rekrytering och utbildning av familjehem slår väl ut finns det en möjlighet att utvidga de gemensamma satsningarna inom familjehemsvården. Delar som redan nu varit uppe för diskussion är bl a att enheten skulle kunna erbjuda fördjupade anknytningsutredningar av familjehem, handledning till familjehem och erbjudande om förstärkt familjehemsvård med bl a möjlighet till dygnet runt-stöd (likt s k konsulentstöd familjehemsvård).

Uppföljning och utvärdering

Utifrån erfarenhet från andra liknande samverkansenheter i länet konstateras att det är viktigt att verksamheten är transparent. I samband med bildandet av en rekryteringsenhet ska det tas fram ett program för hur enhetens verksamhetsuppföljning ska se ut. Flera gånger per år bör det redovisas hur många potentiella familjehem som anmält intresse, hur många som blivit grundutredda, förmedlade till varje kommun, blivit utbildade osv.

REGIONFÖRBUNDET
JÖNKÖPINGS LÄN
Kommunal utveckling

Datum
2015-02-24

Antal sidor
7(10)

RJL 2015/428

Efter två års aktiv verksamhet ska det också göras en utvärdering av enheten.

Ekonomisk beräkning

5.0 tjänster 2 982 000 kr

Inkl. arbetsgivaravgift, beräknat på 35 000 kr i månadslön

OH-kostnader (21 % av lönekostnaden) 626 220 kr

(bl a löpande kostnader för dator, telefon, mm)

Lokalkostnader

ca 1900 kr * 80 kvm + städning 176 000 kr

Omkostnader 300 000 kr

(bl a utbildningskostnader personal och familjehem, annonsering och resor till familjehem)

Webb och information 200 000 kr

(lön till informatör inklusive arbetsgivaravgift och OH-kostnader under sammanlagt ca åtta veckor på ett år)

Årskostnad ca 4 300 000 kr

Vid starten får man också räkna med en kostnad på ca 25 000 kr per anställd för kontorsutrustning, möbler, dator och telefon. Dessutom kan det tillkomma kostnad för möblering av andra utrymmen än kontorsrum. Framtagandet av en hemsida beräknas kosta ca 50 000 kr.

Startkostnad ca 250 000 kr

Kostnadsfördelning

Fördelning av kostnad för verksamheten kan göras på lite olika sätt. Flera varianter har diskuterats under processen. En klar majoritet av socialchefsgruppen har tidigare ställt sig bakom att fördela kostnaden utifrån skattekraft. Om någon eller några kommuner ställer sig utanför samarbetet blir kostnadsfördelningen självklart en annan.

Kostnaden per kommun fördelas enligt nedan.

Kommun	Startkostnad	Kostnad/ år
Aneby	4 575	78 690
Eksjö	12 050	207 260
Gislaved	21 775	374 530
Gnosjö	6 925	119 110
Habo	7 850	135 020
Jönköping	94 225	1 620 670
Mullsjö	5 147	88 580
Nässjö	22 225	382 270
Sävsjö	8 175	140 610
Tranås	13 575	233 490
Vaggeryd	9 675	166 410
Vetlanda	19 250	331 100
Värnamo	24 550	422 260
Totalt	250 000	4 300 000

Reviderad kostnad där Vetlanda ej är med

Kommun	Startkostnad	Kostnad/ år
Aneby	5 058	89 260
Eksjö	13 104	227 644
Gislaved	23 525	406 868
Gnosjö	7 581	132 626
Habo	8 594	150 070
Jönköping	101 721	1 751 815
Mullsjö	5 670	99 785
Nässjö	24 016	388 323
Sävsjö	8 919	155 645

REGIONFÖRBUNDET
JÖNKÖPINGS LÄN
Kommunal utveckling

Datum
2015-02-24

Antal sidor
10(10)

RJL 2015/428

Tranås	14 727	255 556
Vaggeryd	10 546	183 623
Värnamo	26 542	458 785
Totalt	250 000	4 300 000